

D • N

20/2 1949

Journalistresor

Anatole France berättar i "Den röda liljan" om en fransk general som erbjöds att bli krigsminister. Generalen var lockad, men orolig; han hade hört talas om att Frankrike styrdes enligt en konstitution och ville ha reda på vad det innebar. Förgäves erbjöd man honom författningstext och kommentarer; han begärde att få statsskicket huvuddrag upptecknade på ett visitkort.

Ett dylikt visitkort hade man underlåtit att ge de amerikanska journalisterna vilkas besök i Stockholm nu är avslutat. Hos dessa journalister fann man i regel intelligens, snabb uppfattning och intresse — men icke kunskaper om de mest elementära svenska förhållanden. Ett eller ett par föredrag vid resans början om svensk politik och svensk samhällsutveckling skulle ha avhjälpt denna brist. Därmed skulle våra besökare ha fått den bakgrund som behövdes för att dra nytta av den korta Sverigevistelsen. De skulle inte ha behövt begagna de begränsade samtalsmöjligheterna till frågor om hur regeringen var sammansatt eller vilka politiska partier som fanns i landet. De kunde ha trängt en smula under ytan vid sina studier i vårt land.

Detta är tyvärr inte den enda svaghet som förelegat vid denna journalistresor — och flera tidigare liknande resor — organisation. Besöken i svenska industrianläggningar har tagit en orimligt stor plats. Ett par sådana besök är önskvärda för att ge ett intryck av vår stan-

dard, men att koncentrera hela upplysningsverksamheten åt detta håll är förfelat, då besökarna inte är tekniker, utan politiska och ekonomiska publicister. Mötena med politiker, förvaltningsmän, pressmän och andra var alltför fåtaliga och alltför illa organiserade. De bestod väsentligen i bjudningar, vid vilka skåtal hölls för den kontakt som skapats — en kontakt som nästan uteslutande bestod i utbyte av några fraser vid ett middagsbord. Skenet och flosklerna triumferade på saklighetens bekostnad. En samvaro som huvudsakligen består i ömsesidiga hyllningar passar personer som inte har något att säga varandra eller måste dölja motsättningar genom falska sympatibetygelser — med ömsesidig information har den intet att skaffa.

En utmärkt metod, som åtminstone i något fall praktiserades vid det schweiziska journalistebesöket för två år sedan, är att sammanföra besökarna med en ungefär lika stor grupp från det egna landet och att ägna några timmar åt ömsesidig och öppen utfrågning. I en sådan krets — tillräckligt stor för att diskussionen inte skall bli ansvarslost prat, men inte så stor att den blir formell och prestigebetonad — kan på mycket kort tid en mängd kunskap förmedlas. Bäst är om gruppen från det besökta landet är någorlunda homogen, så att inte resultatet blir en dispyt mellan värdarna, och att sålunda allsidigheten i frågornas belysning vinnes genom flera sam-

manträden med skilda grupper. Men det skadar inte heller om besökarna får en konkret och påtaglig föreställning om meningsbrytningarna genom att på en gång lyssna till representanter för olika riktningar.

Något sådant lär inte ha förekommit vid denna journalistresa. Finansministerns exposé efter regeringens middag var charmfull och intelligent, men ur innehållssynpunkt passade den inte som grundval för diskussion eller frågor av sakligt värde; behållningen bestod kanske främst däri att regeringens likaväl som oppositionens ledande män uppträdde sida vid sida och därmed åskådliggjorde den svenska debattens frihet. Vid Publicistklubbens middag gav dess ordförande en kort och skicklig orientering över den svenska pressen, men något meningsutbyte kom inte till stånd, och de givna upplysningarna lär ha gått rätt spårlost förbi.

En koncentration till några värdefulla sammanträffanden är bättre än jäkt från den ena

skensamvaron till den andra. Om jäktet förenas med överdriven gästfrihet, förbättras inte saken. Ett dagsprogram innefattande lunch med brännvin, vin och konjak, ett cocktailparty och en middag som endast genom något större spritförbrukning skiljer sig från lunchen kan göra den mest energiske arbetsoduglig. Ur amerikansk synpunkt är en sådan dagordning inte nödvändig, tvärtom. En eller ett par fester behövs, men inte ett oavbrutet festande.

Journalistresor kan vara av stort värde om de besökande får ordentliga samtal med representativa personer, får se några för landet typiska saker och därjämte har tillräcklig fritid för att bedriva studier på egen hand. De blir meningslösa om besökarna i hets fraktsas från det ena stället till det andra för att hyllas och hyllas. Dess värre synes den amerikanska journalistresan stå den sistnämnda formen närmast. En annan gång måste planläggningen bli bättre.

Statsrådet Vougts senaste blamage

har på sina håll aktualiserat en från tidigare tillfällen välkänd synpunkt. Angrip inte ett statsråd, säger man, då blir hans ställning inom parti och regering starkare. Är det inte ändå att driva misstron för långt, kan det verkligen antas att även påpekandet av oestriddiga missgrepp verkar till fördel för de kritiserade statsråden? Den tankegången förutsätter att de härskande politikerna i sådana fall är helt okänsliga för sakliga synpunkter. Den förutsätter också att sannolikheten för statsrådets

avlägsnande skulle bli större om oppositionen inte talade om hans fel. Den förutsätter slutligen att tidningsläsarna, dvs. svenska folket, skall hållas i okunnighet om de styrandes försyndelser och att dessa skall diskuteras och bedömas blott i hemlighet av en krets politiker. Dagens Nyheter överlämnar i varje fall med nöje till listiga kolleger att genom den obrottsliga tystnadens metod göra odugliga ministrar omöjliga.

20/2